

Het concert

De tekst van het Stabat Mater dolorosa vindt zijn oorsprong in de Franciscaanse devotie van de dertiende eeuw en wordt vanaf de vijftiende eeuw gebruikt als sequentia voor het feest van Onze Lieve Vrouw van Zeven Smarten (nu 15 september). De vele meerstemmige zettingen die er sindsdien van gemaakt werden volgen de modes van de tijd waarin ze ontstonden, meestal zonder rekening te houden met de muzikale structuur van het oorspronkelijke Gregoriaans gezang. In de barok gaat het daarbij in de regel om concerterende zettingen waarbij de strofen - al dan niet afwisselend met Gregoriaanse strofen - in een nummerstructuur uitgewerkt worden. Antonio Vivaldi schreef zijn Stabat Mater voor Rome en niet voor Venetië, zoals hij gewoon was te doen (zie verder).

Heinrich Schütz leerde de nieuwe concerterende kerkmuziek van de vroegbarok in Venetië kennen bij Andrea Gabrieli en Claudio Monteverdi en paste die perfect aan de Duitse taal en de Lutherse tradities aan. Hij noemde zijn concerterende motetten "Kleine geistliche Concerte" of "Symphoniae sacrae" en publiceerde er verschillende bundels van. De werken waren oorspronkelijk bestemd voor Dresden en situeren zich tussen de oudere Luthers kerkmuziek van Michael Praetorius en de nieuwere van Buxtehude en Bach.

Johann Erasmus Kindermann, een jongere tijdgenoot van Schütz en werkzaam in Nürnberg, was er organist en verantwoordelijk voor het collegium musicum van de stad. Zijn bundel *Musica catechetica* kreeg als ondertitel de omschrijving "Musicalischer Catechismus auff die sechs Hauptstücke desselben gerichtet ... Mit fünff singenden Stimmen sampt dem General-Bas" mee en was bestemd voor gebruik tijdens de Lutherse eredienst. De muziek van Kindermann munt doorgaans uit door een vlotte zingbaarheid met een al bij al eenvoudige melodiek en harmoniek.

Het Salve Regina is één van de vier zogeheten slotantifonen ter ere van onze Lieve Vrouw en het kreeg nog vóór het Concilie van Trente een vaste plaats in het Heilig Officie in de tijd doorheen het jaar. De tekst ervan is niet strofisch maar doorlopend en ook de oorspronkelijke Gregoriaanse melodie is doorgecomponeerd. Er werden ontelbare meerstemmige bewerkingen van gemaakt. Naar de mode van zijn tijd is de

versie van Antonio Vivaldi concorderend opgebouwd en bestemd voor de San-Marcobasiliek in Venetië.

Vladimir Vavilov was als gitarist en luitist nauw betrokken bij de beweging van de oude muziek uit de jaren zestig van de voorbije eeuw in Rusland. Hij componeerde al bij al vrij weinig en hij publiceerde zijn werken - om welke reden dan ook - meestal anoniem. De meeste ervan zijn pastiches van werken uit de Renaissance of de Barok, die er stilistisch nauwelijks wat mee te maken hebben. Zo heeft zijn Ave Maria van Caccini niets te maken met een Weesgegroet en evenmin met Giulio Caccini (1551-1618), de Italiaanse operacomponist uit de vroegbarok. De tekst is immers niets meer dan een herhaald "Ave Maria" zonder de rest van het gebed, en Caccini is één van de weinige Italiaanse componisten uit zijn tijd die geen noot religieuze muziek geschreven heeft. Het stuk is wel goed zingbaar, maar hoort eerder bij de popmuziek thuis dan bij de ernstige religieuze muziek.

De Duitser Johann Adolf Hasse uit Hamburg bracht het merendeel van zijn leven in Italië door als een gevierd operacomponist. Hij componeerde zijn Salve Regina voor Napels, toen hij daar in het begin van zijn carrière verbleef. De Italiaanse stijl van het werk valt onmiddellijk op en een vergelijking met het eerder gezongen Salve Regina van Antonio Vivaldi verraadt reeds enkele meer klassieke trekjes van het werk.

Het Stabat Mater van Alessandro Scarlatti, waarmee het concert afsluit, en dat van Antonio Vivaldi, waarmee het opende, hebben wel degelijk iets met elkaar te maken. Scarlatti schreef zijn versie voor Rome en zij werd al spoedig de Romeinse standaardversie van zijn tijd. Scarlatti zelf stelde Vivaldi voor een nieuwe versie voor Rome te maken, die de zijne evenwel nooit van de troon kon stoten.

Jacques Van Deun

De uitvoerders

Solisten

Helga Van Campenhout, sopraan

De sopraan Helga Van Campenhout volgde van in haar zeer prille jeugd piano en later zangles aan de muziekschool van Grimbergen. Contratenor Peter Ickx stimuleerde haar om van zang een belangrijk hoofdstuk in haar leven te maken. Aan het conservatorium van Bergen behaalde ze als sopraan, mede dankzij begeleiding en inzet van Gerda Hartman, de eerste prijzen van concert- en operazang en in juni 2003, onder impuls van Peter Ickx, het Hoger Diploma van operazang met onderscheiding.

Ze werkte onder meer mee aan 'Le nozze di Figaro' van Mozart bij de Munt. In de 'Zauberflöte' eveneens van Mozart vertolkte ze de eerste dame van de 'Koningin van de nacht'. Naast operavertolkingen wijdt Helga van Campenhout zich ook aan concertuitvoeringen en muziektheaterproducties en treedt ze ook op als zangcoach.

Peter Ickx, countertenor/altus

Al van in zijn prille jeugd voelde de Peter Ickx zich aangetrokken tot klassieke muziek. Hij studeert piano, blokfluit en viool en zingt in zijn jonge jaren in het bekende knapenkoor van het Antwerpse Sint-Lievenscollege.

Na de humaniora studeert Peter viool en zang aan het Koninklijk Conservatorium van Antwerpen. Hij behaalt er de Eerste Prijs Notenleer en het Pedagogisch Getuigschrift voor Kamermuziek. Aan het Vlaamse Conservatorium van Brussel en het Conservatoire Royal de Musique de Bruxelles behaalt hij Eerste Prijzen en het Hogere Diploma Chant-Opéra en Chant-Concert. Nadien behaalt hij de Meestergraad aan het Antwerpse conservatorium: hij is dan ook de eerste gediplomeerde contratenor in België.

Tijdens zijn zangopleiding krijgt Peter les van Liane Jaspers, Louis Devos, René Jacobs (Basel), Ludovic de San en Loh Siew Tuan (London).

Peter specialiseert zich in de genres concert, lied, opera en oratorium en zingt op korte tijd een indrukwekkend repertoire bijeen. Als solist verleent hij zijn medewerking aan talrijke CD-opnames.

Peter Ickx trad op als solist in operaproducties onder leiding van Ivan Fischer (München, Kassel) en onder leiding van Wieland Kuyken (Posnan, Nederland), en verdin de thaters van Saarbrücken, Dortmund, e.a.

Hij vertolkte een aanzienlijk aantal recitals, onder meer in de Muntschouwburg (Brussel), de Bourla in Antwerpen, en veel in het buitenland: Italië, Kroatië, Polen, Israël, Frankrijk...

Naast zijn zangcarrière houdt Peter Ickx zich onder meer bezig met de artistieke

leiding van ensembles en koren. Zo staat hij onder meer aan het hoofd van Cappella di Albero, een vocaal gezelschap dat hij in 1993 oprichtte.

Peter is ook een bevlogen en gekwalificeerd muziekpedagoog van hoog niveau. Hij was gedurende een 15-tal jaren als pedagoog verbonden aan de Koninklijke conservatoria van Brussel en Mons. Sinds 2003 verzorgt hij lesopdrachten aan de muziekacademies van Boom en Meise en dit jaar is hij assistent aan de zangklas van het conservatorium van Mons

Arsace Consort

Sopraan, altus en vokaal Ensemble worden instrumentaal ondersteund door het Ensemble Arsace Consort, met Francis Reusens, eerste viool; Dries Brouwers, tweede viool; Pablo Corcoles, altviool; Caroline Courtois, cello en Edmond Saveniers, orgel.

Francis Reusens, eerste viool

Na muziekstudies aan de Stedelijke Academie voor Muziek, Woord en Dans te Lier, werd Francis Reusens op 16-jarige leeftijd laureaat van de nationale muziekwedstrijd 'Pro Civitate'. Hij studeerde nadien aan het Koninklijk Muziekconservatorium te Antwerpen, waar hij Hogere Diploma's en de Meestergraad behaalde voor viool en kamermuziek.

Op professioneel vlak legt hij zich voornamelijk toe op het concerneren in kamermuziekverband. Hij is jaren lid van het Ensor-strikkwartet, waarmee hij talloze concerten gaf in binnen- en buitenland en daarnaast treedt hij regelmatig op met o.a. het Ensemble Explorations. Orkestervaring heeft hij opgedaan bij de Beethovenacademie en bij het Collegium Instrumentale Brugensis. Francis Reusens was jarenlang concertmeester van het orkest van de historische St.-Pauluskerk te Antwerpen. Momenteel is hij violist bij 'Le Concert Olympique'.

Francis Reusens is leraar viool en instrumentaal ensemble aan de Stedelijke Academie voor Muziek, Woord en Dans te Lier. Hij is docent kamermuziek en 'literatuur van de viool' aan het Koninklijk Vlaams muziekconservatorium te Antwerpen (Artesis Hogeschool).

Dries Brouwers, viool

Dries begon op zesjarige leeftijd zijn vioolopleiding bij Ann Lafaille aan de Halewynstichting, vervolgens bij Dejan Mijajev aan de Muziekacademie Gemeenschapsonderwijs Antwerpen. Inmiddels volgt hij zijn masteropleiding aan het Kononklijk Conservatoeium Antwerpen bij docante Alissa Margulis, waar hij studeert met een beurs van de Stichting Conservatorium Antwerpen. Dries is op verschillende vlakten actief. Enerzijds speelt hij regelmatig als orkestmuzikant in zowel conservatoriumprojecten als externe gelegenheidsensembles. Anderzijds werkt hij op sociaal-pedagogisch vlak als docent viool op muziekkampen van Jeugd en Muziek Brussel en als medewerker van een vrijwilligersorganisatie die in Aziatische ontwikkelingslanden muziekonderwijs promoot. Hij is eveneens lid van het in 2011 opgerichte Helix Striikkwartet.

Pablo Corcoles, altviool

Starts his musical studies in the conservatorio Tomàs de Torrejon y Velasco in Albacete (Spain), before he goes alter to Valencia to study with Francesc Gaya in the Conservatorio Joaquín Rodrigo, where he finished his Bachelor and had the chance to participate in the final career prize, being the only aspirant for that for his high qualifications.

After that period, he continued his professional formation in the Prins Claus Conservatorium in Groningen (Netherlands), with the pretigious teacher Ervin Schiffer. Also, he starts his development as a baroque musician with Johan Hofmann, former director of the baroque music department in Amsterdam and for the classical period with Paul Komen.

Actually he is studying his master degree in the Koninklijk Conservatorium in Antwerpen under the supervision of Leo De Neve, one of the most respected viola teachers in Belgium.

He plays in the Orquesta Sinfónica de Albacete, and is a guest teacher in the “Festival de Música de Yeste”, performing in several concerts with baroque instruments. He had played with many orchestras in Spain and Netherlands, also in chamber music groups playing all kinds of repertoire.

Caroline Courtois, cello

Na de klassieke humaniora studeerde Caroline notenleer, harmonie en muziekanalyse in Antwerpen en cello aan het Lemmensinstituut te Leuven bij Hans Mannes.

Ze speelde in verschillende ensembles zoals het Musici Academici (Antwerpen-Dejan Mijajev) en nam deel aan het muziekprogramma C-Majeur (Nederlandse televisie) met het beroemde knapenkoor Cantate Domino uit Aalst . Ze maakte een aantal CD's met Soratea (patrick Debrabandere), Cantate Domino (Michaël Ghijs), Musici Dominicanorum (Frans Dubois) en Melpomene (Jan Melaerts).

Caroline Courtois was lid van de Muziektheater Transparant (olv Hans Rotman) waarmee ze verschillende concertreizen naar Spanje en Duitsland maakte. Ze is permanent lid van Musici Dominicanorum en het Antwerpse Collegium Musicum (Willem Ceuleers). Ze wordt regelmatig gevraagd om continuo spelen met diverse koren (VocAnt, Audite Nova olv Patrick Windmolders en Octopus olv Bart Van Reyn). Daarnaast geeft ze fluit, cello en ensemble voor strijkers in Antwerpen. Ze speelt ook barokcello.

Edmond Saveniers behaalde aan het Lemmensinstituut te Leuven het Laureaatdiploma orgel en Muziekopvoeding, de Prijs Lemmens-Tinel (virtuositeit orgel en compositie) en aan het Koninklijk Vlaams Muziekconservatorium te Antwerpen de eerste Prijs Orkestdirectie en het Hoger Diploma Orkestdirectie. Ondertussen verkreeg hij ook de Prijs Annie Rutzky. Zijn voornaamste docenten waren Kamiel D'Hooghe (orgel), Matty Niël en Willem Kersters (compositie) en Fernand Terby (orkestdirectie).

Hij debuteerde in 1979 aan de Vlaamse Kameropera te Antwerpen, en was vanaf 1980 tot 1988 aan de operahuizen van Antwerpen en Gent als dirigent verbonden en verleende zijn medewerking aan radio- en televisieopnamen van de BRTN, de NOS, de ORF en de Japanse Televisie. Hij begeleidde balletten met het Nationaal Ballet in het Muziektheater te Amsterdam en dirigeerde opera te Coburg. Hij maakte in 1990-91 drie tournees naar Japan met o.m. het concert voor de kroning van de Japanse Keizer in 1990.

Edmond Saveniers doceert orkestdirectie en orkestsamen spel aan het Lemmensinstituut te Leuven, en leidt het symfonisch orkest van het Instituut. Hij doceert eveneens aan het conservatorium van Maastricht. Tevens leidt hij het Universitair Symfonisch Orkest van de Katholieke Universiteit Leuven, waarmee hij concertreizen ondernam naar Hongarije, Denemarken, Frankrijk, Engeland, Tsjechië, Italië, Friesland, Duitsland, Spanje, Polen en Georgië

Studies over de tempi bij Beethoven brachten hem op een nieuwe visie i.v.m.de uitvoeringspraktijk van deze muziek. In deze visie bracht hij eind 1995 de pas ontdekte kamermuziekversie van het 4° Klavierconcerto in Tilburg/Nederland in wereldpremière. In 1996 richtte hij het orkest Marsyas op, waarmee hij zijn visie op de orkestmuziek verder gestalte geeft. Recent nam hij voor het label Phaedra een CD met uitsluitend Belgische muziek op in Brno.

Hij is regelmatig voorzitter en lid van examencommissies voor het Lemmensinstituut en het conservatorium van Maastricht, en o.m. van het Europees Muziekfestival voor de Jeugd in Neerpelt. Hij publiceerde artikels over diverse muziekwetenschappelijke onderwerpen en gaf lezingen hieromtrent.

Hij werkte mee aan meester cursussen bij de Kurt Thomascursus in Utrecht. In februari 2010 gaf hij lezingen aan de Tulane University in New Orleans – VSA. Vanaf 2012 zal hij meester cursussen geven aan de Florida State University in Tallahassee-VSA.

Zijn repertoire bestrijkt vele genres. Hij dirigeert zowel opera en operette als musical, symfonische muziek, filmmuziek, oratoria, concerten voor solo en orkest, enz., zowel met hedendaagse als met authentieke instrumenten. Zijn repertoire gaat van de barok tot de meest avant-garde. Hij heeft verschillende creaties op zijn naam.

Vokaal Ensemble A Ladies Concert

De opleiding Klassieke Zang aan de Wijnegemse academie voor Woord en Muziek Zoltàn Kodàly o.l.v. Katarina Moesen staat al jaren garant voor mooie, gevarieerde concerten in het Gemeenschapscentrum 't Gasthuis. In 2010 spreidden zes studentes hun muzikale vleugels en gingen aan de slag met vernieuwende zangtechnieken. An Magerman volgt privéles bij Dina Grossberger en An Meeusen, Bieke Verhaert zet haar studie verder bij Lieve Janssen, Nadia Mampaey coacht Katrien Van Vosselen, Marleen Callens studeert bij Euridice De Beul, Lies De Wilde wordt begeleid door Teun Michiels en Ellen Van der Sypt volgt stemvorming bij Anita Eggermont en Solange Collard. In april 2012 mocht het ensemble een nieuwe dame verwelkomen. Karen Schroeven een sterke soliste met een eigen repertoire. Haar stempedagoge is Solange Collard. Janine Divaldi beschikt over een zeer uitgebreid muzikaal palmares. Regisseuse Hedwig Van Lanckere is niet aan haar proefstuk toe. Reeds van kindsbeen af is ze begaan met toneel, voordrachtskunst en literatuur. In 1980 behaalde ze de tweede prijs in de Marc Liebrecht wedstrijd. Vandaag is ze nog steeds actief als schrijfster van bindteksten, presentatrice en regisseuse van muzikale en literaire evenementen.

Dirk Baert pianist en dirigent mag wel een muzikale duizendpoot worden genoemd. Docent slagwerk, repetitor aan verscheidene academies, dirigent en gastdirigent van talrijke ensembles, operettegezelschappen en harmonieën voor producties in binnen- en buitenland, pianist en tevens getalenteerd zanger. In 2007 voerde hij de Nürenberger Symphoniker aan, wat resulteerde in de opname van 'So in love - The Great American Songbook'. Zijn project 'A tribute to Cole Porter' in samenwerking met bas-bariton Wilfried Van den Brande, werd enthousiast onthaald in New Yorks' Carnegie Hall. Er mag voor ieder van hen wel gezegd worden dat muziek hun grote passie is en dat ze er enorm van genieten om hun verkregen talenten met elkaar en met anderen te delen. De nieuwe samenwerking werd in 2010 bezegeld met de naam 'A Ladies Concert'. De dames gaven in september 2011 onder de muzikale leiding van Dirk Baert en onder de regie van Hedwig Van Lanckere het beste van zichzelf tijdens hun allereerste concert 'A Ladies Concert - A dream comes true'.

PROGRAMMA

Antonio VIVALDI (1678-1741)

Stabat Mater in f-klein voor alt, strijkers en basso continuo, RV.621

Heinrich SCHUETZ (1585-1672)

O hilf, Christe, Gottes Sohn, SWV 295

(Erster Theil kleiner geistlicher Concerten, Leipzig, 1636)

Johann Erasmus KINDERMANN (1616-1655)

In die Heiligen fünf Wunden dein (Musica catechetica, Nürnberg, 1643)

Antonio VIVALDI (1678-1741)

Salve Regina in c-klein voor alt, twee blokfluiten, fluit, strijkers en basso continuo, RV.616

Vladimir VAVILOV (1925-1973)

Ave Maria van Caccini

Johann Adolf HASSE (1699-1783)

Salve Regina in A-groot voor alt, strijkers en basso continuo

PAUZE

Alessandro SCARLATTI(1660-1723)

Stabat Mater voor sopraan, alt, twee violen en basso continuo

Met dank aan

Mw. A.Van Melkebeke

Mr. en Mw. Raeymakers – Bootsma

Lessiushogeschool

Stad Antwerpen

Alle vrijwilligers

De teksten

Stabat Mater A.Vivaldi

1

Stabat mater dolorosa
luxta crucem lacrimosa,
Dum pendebat filius.

2

Cuius animam gementem
Contristatam et dolentem
Pertransivit gladius.

3

O quam tristis et afflicta
Fuit illa benedicta
Mater unigeniti

4

Quis est homo qui non fleret,
Matrem Christi si videret
In tanto supplicio?

5

Quis non posset contristari,
Piam matrem contemplari
Dolentem cum filio?

6

Pro peccatis suae gentis
Vidit Iesum in tormentis
Et flagellis subditum.

7

Eia mater fons amoris,
Me sentire vim doloris
Fac ut tecum lugeam.

8

Fac ut ardeat cor meum
In amando Christum Deum,
Ut sibi complacem.

Amen.

(Nederlandse vertaling: Willem Wilmink)

De Moeder stond door smart bevangen
en met tranen langs haar wangen
waar haar zoon gekruisigd hing.

En het was haar in haar lijden
of een zwaard haar kwam doorsnijden
dat dwars door het hart heen ging.

Hoe verdrietig en verloren
was de toch zo uitverkoren
moeder die hem 't leven gaf.

Wie voelt er geen tranen komen
die daarheen wordt meegenomen,
waar hij Christus' moeder vindt?

Wie zou tranen binnenhouden
als hij dat verdriet aanschouwde
van de moeder bij haar kind?

Zij zag wat hij heeft geleden
voor het kwaad dat mensen deden,
zag de zweepen, zag het slaan,

Vrouw van liefde en genade,
wil toch op mijn schouders laden
alles wat U lijden doet.

'k Wil mijn hart aan hem verpanden
laat mij dan van liefde branden
opdat ik hem zo ontmoet.

Amen.

O hilf, Christe Heinrich Schütz (1585-1672)

O hilf, Christe, Gottes Sohn
Durch dein bitter Leiden,
Daß wir stets dir unerthan
All Untugend meiden,
Deinen Tod und sein Urfach
Fruchtbarlich bedenken,
Dafür, wiewohl arm und schwach,
Dir Dankopfer schenken.

In die Heiligen fünf Wunden dein (uit Musica Catechetica)

Johann Erasmus KINDERMANN (1616-1655)

In die heiligen fünf Wunden dein
Da kann ich ruhen und sicher sein
Mein Leib und Seele, Hab und Gut
Mein Schatz allein ist dein heiligs Blut

Salve Regina A. Vivaldi

1

Salve, Regina, Mater misericordiae, Wees gegroet, koningin,
moeder van barmhartigheid;
vita, dulcedo, et spes nostra, salve. ons leven, onze vreugde en onze hoop,
wees gegroet.

2

ad te clamamus exsules filii Hevae, Tot u roepen wij, ballingen,
kinderen van Eva;

3

ad te suspiramus, gementes et flentes tot u smeken wij, zuchtend en wenend
in hac lacrimarum valle. in dit dal van tranen.

4

Eia, ergo, advocata nostra, illos tuos Daaron dan, onze voorspreekster,
misericordes oculos ad nos converte; sla op ons uw barmhartige ogen;

5

et Iesum, benedictum fructum ventris tui, en toon ons, na deze ballingschap,
nobis post hoc exilium ostende. Jezus de gezegende vrucht van uw schoot.

6

O clemens, O pia, O dulcis Virgo Maria. O goedertieren, o liefdevolle,
o zoete maagd Maria.

Vladimir VAVILOV

Ave Maria

Salve Regina J.A. Hasse

1

Salve, Regina, Mater misericordiae, Wees gegroet, koningin,
moeder van barmhartigheid;
vita, dulcedo, et spes nostra, salve. ons leven, onze vreugde en onze hoop,
wees gegroet.

2

ad te clamamus exsules filii Hevae, Tot u roepen wij, ballingen,
kinderen van Eva;
ad te suspiramus, gementes et flentes tot u smeken wij, zuchtend en wenend
in hac lacrimarum valle. in dit dal van tranen.

3

Eia, ergo, advocata nostra, illos tuos Daarom dan, onze voorspreekster,
misericordes oculos ad nos converte; sla op ons uw barmhartige ogen;

4

et Jesum, benedictum fructum ventris tui, en toon ons, na deze ballingschap,
nobis post hoc exsilium ostende. Jezus de gezegende vrucht van uw schoot.
O clemens, O pia, O dulcis Virgo Maria. O goedertieren, o liefdevolle,
o zoete maagd Maria.

PAUZE

Stabat Mater Alessandro Scarlatti (Nederlandse vertaling: Willem Wilmink)

1

Stabat mater dolorosa
luxta crucem lacrimosa,
Dum pendebat filius.

De Moeder stond door smart bevangen
en met tranen langs haar wangen
waar haar zoon gekruisigd hing.

2

Cuius animam gementem
Contristatam et dolentem
Pertransivit gladius.

En het was haar in haar lijden
of een zwaard haar kwam doorsnijden
dat dwars door het hart heen ging.

3

O quam tristis et afflicta
Fuit illa benedicta
Mater unigeniti

Hoe verdrietig en verloren
was de toch zo uitverkoren
moeder die hem 't leven gaf.

4

Quae maerebat et dolebat.
Et tremebat, cum videbat
Nati poenas incliti.

Ze moest klagen, ze moest rouwen
en ze beefde bij 't aanschouwen
van zijn vreselijke straf.

5

Quis est homo qui non fleret,
Matrem Christi si videret
In tanto supplicio?

Wie voelt er geen tranen komen
die daarheen wordt meegenomen,
waar hij Christus' moeder vindt?

6

Quis non posset contristari,
Piam matrem contemplari
Dolentem cum filio?

Wie zou tranen binnenhouden
als hij dat verdriet aanschouwde
van de moeder bij haar kind?

7

Pro peccatis suae gentis
Vidit Iesum in tormentis
Et flagellis subditum.

Zij zag wat hij heeft geleden
voor het kwaad dat mensen deden,
zag de zweepen, zag het slaan,

8

Vidit suum dulcem natum
Moriendo desolatum
Dum emisit spiritum.

Hoorde 't kind, door haar gedragen,
stervende om bijstand vragen,
zag hoe hij is doodgegaan.

9

Eia mater fons amoris,
Me sentire vim doloris
Fac ut tecum lugeam.

Vrouw van liefde en genade,
wil toch op mijn schouders laden
alles wat U lijden doet.

10

Sancta mater, istud agas,
Crucifixi fige plagas
Cordi meo valide.

Moeder, wil mijn hart bezeren
met de wonden die hem deren,
die zo nederig wilde zijn

11

Fac ut ardeat cor meum

'k Wil mijn hart aan hem verpanden

In amando Christum Deum,
Ut sibi complaceam.

laat mij dan van liefde branden
opdat ik hem zo ontmoet.

12

Tui nati vulnerati
Tam dignati pro me pati,
Poenas mecum divide!

Om te lijden voor mijn zonden.
Laat mij lijden aan zijn wonden,
laat mij delen in zijn pijn.

13

Fac me vere tecum flere,
Crucifixo condolere,
Donec ego vixero.

Laat mij huilen aan uw zijde,
laat het kruis ook mij doen lijden.
tot ik zelf eens doodgaan moet.

14

luxta crucem tecum stare
Te libenter sociare
In planctu desidero
Virgo virginum praeclara,
Mihi iam non sis amara,
Fac me tecum plangere.

'k Wil mij naar het kruis begeven
om daar met U mee te leven
in wat hem zo lijden doet.
Stralende, ik moet U eren,
wil U toch niet van mij keren,
laat mij huilend bij U staan.

15

Fac ut portem Christi mortem,
Passionis eius sortem
Et plagas recolere.
Fac me plagis vulnerari,
Cruce hac inebriari
Ob amorem filii,

Laat mij Christus' dood ervaren,
laat mij in mijn hart bewaren
al wat hem is aangedaan.
Laat zijn pijnen mij genaken,
laat het kruis mij dronken maken
van de liefde voor uw zoon.

16

Inflammatum et accensus,
Per te virgo sim defensus
In die iudicii.

En wil dan mijn voorspraak wezen
als ik 't helse vuur moet vrezen
na het oordeel voor zijn troon.

17

Fac me cruce custodiri,
Morte Christi praemuniri,
Confoveri gratia.

Laat het kruis over mij waken,
laat zijn dood mij sterker maken,
zodat hij me begeleidt.

18

Quando corpus morietur
Fac ut animae donetur
Paradisi gloria.
Amen.

En mijn ziel, als 't lijf moet sterven,
de verrukking doet verwerven
die de hemel ons bereidt.
Amen.

De componisten

Antonio VIVALDI (1678-1741)

Hij werd geboren in Venetië, mogelijk tijdens een aardbeving. Zijn vader, die een kapper en violist was, hielp hem met zijn carrière in de muziek en meldde hem aan bij de Cappella di San Marco, waar vader Vivaldi zelf een vooraanstaand violist was. In 1703 werd Vivaldi priester. Hij kreeg al snel de bijnaam Il Prete Rosso ("de rode priester"), vermoedelijk vanwege zijn rode haar. Vanaf 1704 hoefde hij niet meer deel te nemen aan de heilige mis in verband met zijn slechte gezondheid: hij leed aan astma. Maar volgens sommigen mocht hij de mis niet meer opdragen omdat, als hij inspiratie kreeg voor een nieuw muziekstuk, hij dat gewoon ging opschrijven tijdens de mis. Vivaldi werd violist in een meisjesweeshuis in Venetië, het Pio Ospedale della Pietà. De musicerende wezen stegen snel in aanzien, ook in het buitenland. Omdat meisjes eigenlijk geen muziek mochten spelen, gaven zij concerten van achter een doek. Voor hen schreef Vivaldi de meeste van zijn concerten, cantates en gewijde muziek. In 1705 werd de eerste verzameling (raccolta) van zijn werk gepubliceerd en er zouden er nog vele volgen. Als hij niet op één van zijn vele reizen was, vervulde Vivaldi verschillende taken in het weeshuis. In 1713 kreeg hij de verantwoordelijkheid voor alle muzikale activiteiten in het instituut. Hij stierf op 28 juli 1741.

Heinrich Schütz (1585-1672)

Heinrich Schütz (Köstritz, 8 oktober 1585 (JK) — Weißenfels, 6 november 1672) was een Duitse componist, ensembleleider en, van origine, organist. Op het gebied van met name kerkmuziek wordt hij over algemeen beschouwd als de belangrijkste luthers-protestantse componist voor Johann Sebastian Bach. Daarnaast geldt hij als een van de belangrijkste componisten van de 17e eeuw. Hij schreef de eerste Duitse opera, Dafne, die werd opgevoerd in Torgau in 1627. De muziek hiervan is verloren gegaan.

Johann Erasmus KINDERMANN (1616-1655)

Kindermann is geboren in Nuremberg en studeerde reeds zeer vroeg muziek op 15 jarige leeftijd speelde hij al op de middagconcerten van de Frauenkirche (hij zong de baspartijen en speelde viool).

Zijn leermeester was Johann Staden.

In 1634/35 mocht hij naar Italië reizen om nieuwe muziek te studeren. Van zijn verblijf aldaar is niets geweten. In 1636 werd hij teruggeroepen naar Nurnberg om tweede organist te worden in de Frauenkirche.

Kindermann bleef voor de rest van zijn leven in Nurnberg als de bekendste muzikant van de stad en als gevierde muziekleraar. Zijn leerlingen waren o.a. Johann Agricola, Augustin Pflieger alsook Heinrich Schwemmer en Georg Caspar Wecker die beiden de laatste generatie van de Nurnbergschool opleidden waarvan de broeders Krieger en vooral Johann Pachelbel. Kindermann

verspreidde ook de nieuwe muziek in Nurnberg en heel zuid Duitsland en publiceerde niet alleen eigen composities maar ook werken van Giacomo Carissimi, Girolamo Frescobaldi en Tarquinio Merula

Johann Adolf Hasse (Bergedorf bij Hamburg, 25 maart 1699 – Venetië, 23 december 1783) was een Duits componist. Als componist wordt hij gerekend tot een van de grootste vertolkers van de Italiaanse Opera seria van de 18e eeuw. Samen met Carl Heinrich Graun maakte hij de opera in Duitsland geliefd. Zijn grootvader was organist in Lübeck. Zijn eerste muziekonderricht ontving hij van zijn vader. Zijn muzikale loopbaan begon Hasse als tenor, eerst bij de Theater am Gänsemarkt in Hamburg. Daar voerde Reinhard Keiser de scepter en werd voornamelijk Duits repertoire uitgevoerd. Vervolgens trok Hasse naar Brunswijk, waar zijn eerste opera *Antioch* in het hoftheater werd opgevoerd (1721). In 1722 ging hij naar Napels om verder te studeren bij Nicola Porpora en - als een van zijn laatste leerlingen - bij Alessandro Scarlatti. Vanaf 1727 werkte hij in Venetië aan het Conservatorio degli Incurabili, een opvanghuis voor jonge meisjes, die met veel muziekonderricht werden beziggehouden. Hasse ontmoette de prima donna Faustina Bordoni, een mezzosopraan, beroemd om haar trefzekerheid en virtuositeit.

Alessandro SCARLATTI(1660-1723)

Pietro Alessandro Gaspare Scarlatti (Palermo, 2 mei 1660 — Napels, 24 oktober 1725) was een Italiaans componist van Barokmuziek. Hij verwierf vooral bekendheid met zijn oratoria, cantates en (Napolitaanse) opera's. Hij was de vader van Domenico en Pietro Filippo, componist en organist.

Scarlatti werd geboren op Sicilië, en kwam uit een muzikale familie: zijn zuster zong als operazangeres. Toen hij negentien jaar oud was, schreef hij zijn eerste oratorium, dat in Rome opgevoerd werd. Na de opvoering van de opera *Gli Equivoci nell'amore* in 1679 werd hij kapelmeester bij Christina van Zweden, die in Rome in ballingschap leefde. Hij trouwde met Antonia Anzalone, ze kregen tien kinderen.

In 1684 kreeg hij een aanstelling in Napels bij de onderkoning van Spanje, de markies del Scarpio. In 1702 verliet hij de stad, werkte in Florence voor Ferdinando de' Medici, een begaafde musicus. Ferdinando was eigenaar van een bijzonder instrument, de voorloper van de piano, gebouwd door Bartolomeo Cristofori. (Ferdinando was de zoon van een van de rijkste mannen in Europa, Cosimo III de' Medici). De kardinalen Pietro Ottoboni en Benedetto Pamphili waren verrukt van zijn muziek en schreven libretto's. Ottoboni bezorgde Scarlatti in 1703 een aanstelling in de Santa Maria Maggiore.

Na bezoeken aan Venetië en Urbino, waar zijn zoon Domenico Scarlatti een aanstelling had, schijnt Scarlatti in 1708 teruggekeerd te zijn naar Napels. De opvoering van de Scarlatti's opera *Tigrane* in 1715 schijnt spectaculair te zijn geweest. Van 1717 tot 1723 werkte Scarlatti opnieuw in Rome. Johann Adolf Hasse kwam hem in Napels opzoeken, en was een van zijn laatste leerlingen.